

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Համակ դրամ եռայն դրկել հետեւեալ հասցեով ԽՐԱՍԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — Վ.Ա.Ռ.Ն.Ա. (Պուլկարիա)	Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք էս յեն դրկուիր եւ յարմար դասուած ներք միայն կը հրատարակուին աւ. քողովին կամ մասամբ. Իրանուցման տողը 20 սանթիմ. երե- թեւ աւելի սանթիմետր համար 20 0/0 գեղջ կը լինի:
Պոլիարիոյ համար Տարեկան 12 ֆր. » » Կեցանեայ 6 ֆր. Արտասահմանի համար (Երկու քիւր մեկ ծարով) Տարեկան 14, Կեցանեայ 7 ֆր. ԿԱՆՈՒԿ ՎՃԱՐԵԼԻ	Редакция на вѣст. „Ирaвункъ“ ВАРНА (България).	Rédaction du journal „IraVounk“ VARNA (Bulgarie)

Տ. ԱՋԱՐԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺԸ

Հայ անուն կրող հանրածանօթ ու համբաւեալ դէմք մըն ալ կը պակսի այսօր: Պապական ազգա- յինք կորսնցուցին իրենց Պատրի- արքը, որ նաեւ Կիլիկիոյ կաթողի- քի տնօրէնն էր:

Տ. ԱՋԱՐԵԱՆ 1827ին Պոլսի ծը- նած ու իր նախնական կրթու- թիւնը ստացած էր իր ծննդա- վայրին մէջ և յետոյ Հոռվմ եր- թալով կատարեալագործած էր. նա մի քանի եւրոպական լիզոններ գիտէր. 1850ին վարդապետ ձեռնադրուե- ցաւ, 1871ին եպիսկոպոսութեան աստիճան առաւ. համբաւեալ և Պապէն աւելի պապական Հասուն Պատրիարքին աջ բազուկն ու խորհրդականը եղած էր, որուն մահուանէն վերջ Պատրիարք ընտ- րուեցաւ:

Տ. ԱՋԱՐԵԱՆ պատրիարքական պաշտօնին մէջ բաւական մեծ գոր- ծունէութիւններ ցոյց տուաւ. այսինքն իր նստորդին, Հասունի սկսած ու չի յաջողցուցած գործը ինք կրցաւ գլուխ հանել և վերջա- պէս յաջողեցաւ Հակահասունեան- ները կցել ու միացնել Հասունեան- ներուն, որով կարողացաւ հայ պապականաց մէջէն բաժնալ հեր- ձուածը: Տ. ԱՋԱՐԵԱՆ Պոլսոյ և գաւառացի մէջ դպրոցներ հաստա- տած ու բարեգործական հաստա- տութեանց խնամք տարած է:

Բայց ազգային տեսակետով, իբրեւ հայ դժբախտաբար, գովես- տի արժանի ընթացք մը չէ ունե- ցած. իր միակ ձգտումը եղած է պապական Հայերը հեռի պահել բուն հայութենէն. օրինակ սուսած է ինքն անձամբ Ազգային Պատ- րիարքարանի հետ բնաւ յարաբե- րութեան չի մտնելով, նոյն իսկ պաշտօնական փոխադարձ այցե- լութիւն չի տալով. ազգային մեծ սուղերու և հանդէսներու բնաւ չէ մասնակցած ու իրեն փոխանորդ- դող մէկն ալ չէ զրկած: Իրեն են- թակայ Հայ պապական կրօնաւոր- ներն ալ իր ընթացքին հետեւե- լով, թէ Պոլսոյ մէջ և թէ գա- ւառները, ամեն ջանք ի գործ դը-

րած են ժողովուրդը իրենց արեւ- նակից եղբայրներէն հեռի պահելու և նոյն իսկ ատելութիւն սերմանած են. Լուսաւորչականաց եկեղեցին ոտք դնողն մեղապարտ նկատած, և այդ մեղքի բաւուր եղած համար, խոս- տովանութեան ու ապաշխարու- թեան ենթարկած են: Մինչդեռ Լա- տին կրօնաւորաց վերջին տարի- ներուս գաւառներու մէջ հաստա- տած ազօթարանները յաճախել չուզող պապական հայերուն Ազար- եան Պատրիարքի կողմէ պաշտօ- նապէս յորդորներ գրուեցան որ անխտիր յաճախեն Լատինաց ու Ճիզվիթներու եկեղեցիները և կա- տարեն իրենց հագեւոր պէսքերը:

այս պատճառով գաւառներու մէջ հայ պապականաց եկեղեցիները պարապ կը մնային, որոնց վար- դապետները ձեռքերնին ծալած հեռուէն կը դիտէին իրենց հօտի օտարանալու տխուր երեւոյթը: Միւրթարեան զգայուն բայց խելոճ հայ վարդապետները ակառնին սեղմելով իրենց սրտի խորէն մի- այն երկար «ա՛հ» մը կը բաշէին. իսկ ասկէ անդին ոչինչ չէին կա- րող ընել, քանզի հրամանը Ա- ղարեան Պատրիարքէն կ'ուզար ևս- նոր բազուկը զօրաւոր էր:

Այդ մեռած մարդուն յիշատա- կութիւնը այս տխուր տողերով վերջացուցած չըլլալու համար կ'ու- գամ աւելցնել թէ՛ Տ. ԱՋԱՐԵԱՆ մի քանի անգամ Եւրոպա ճանա- պարհորդելուն առթիւ և իր պաշ- տօնին ու կոչումին բերմամբ շատ մը եւրոպացիներու հետ տեսակցութիւն ու շփում ունեցած ըլլալով՝ խոհուհ, հանճարեղ և նը- շանաւոր հայու մը համարաւր վաստ- կած է:

Եթէ ինք իբրեւ հայ չ'աշխա- տեցաւ գոնէ հայ անունը կը կրէր:

Թ. Գ.

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՈՒ

Նախկին Հայ. Կեդր. Միոնքիան

1895 օգոստոսին փարիզի մէջ հաստատուած նախկին Հայկական Կեդրոնական Միութեան մուտքը ամբողջովին, նոյնիսկ տնտեսական

նոշամբ հանդերձ, ինչպէս նաեւ ելքի համեմատաբար մեծ գումար- ները՝ թէեւ ժամանակին պարբե- բարբ ծանուցուեցան Լ'Առմէնի լրագրին մէջ, բայց ստորագրեալը, նախկին անդամներ Միութեան վարչ. ժողովին, պարտք կը սե- պեն ամբողջ հաշիւը ներկայացնել իրենց ազգակիցներուն, առանց սակայն Մեծ. Նուիրատուաց անուն- ները մի անգամ եւս կրկնելու: Մի- ութեան բարեյիշատակ Գանձա- պետը, Վսեմ. Զունդ Ապետ, ինքնագիր ստացաբեր զրկած էր բոլոր նուիրատուներուն:

Միութեան գանձ.ը մտած են հետեւեալ գումարները.

Փարիզի ազգայիններէ	Ֆր. ս.
Անգլիոյ »	1750.—
Ռումանիոյ »	1232.10
Պուլկարիոյ »	5329.—
Համագումար	2605.—
	10927.10

Ելք. Վսեմ. Գանձապետին ձե- աւար, մինչեւ իր մահը (19 փետ. 1897).

Գայայեանի 10 շաբաթեայ պա- տուիրակային ճամբորդութիւնն ի- Ռումանիա, Պուլկարիա (Աւստ- րիա) և Պուլկարիա 766.80

Ժամանակին Պատրիա- արք Սրբ. Իգմէրեան հօր ձեռամբ Կիլիկիա ղըր- կուած 5000.—

Անգլ. Գեապան բարձր. Սըր Ֆիլիք Գըրրիի ձե- աւար Կ. Պոլսոյ հայ ար- կածիւրց 2000.—

Տէր Հ. Յարութիւնեա- նի ձեռամբ նպաստ Պուլ- կարիա ապաստանող կու- բօտ հայոց 1000.—

Հայ պանդխտի մը ի- հայրենիս վերադարձին 50.—

Պուլկարի ծախք 750.35

9567.15

(Փարիզի աւստր. հիւպատոսա- րանը ներկայ հաշիւը մինչեւ այս կէտ ընկելով փոխճանալ Զունդ Ապետի հաշուետուարին մէջ, Միութեան գանձը մնացած գը- րամը՝ 1359 ֆր. 95 ս., ըստ խնդ- րոյ մնացեալ անգամաց՝ յանձնեց

Միութեան հաշուակալին)

Միութեան հաշուակալին ձե- աւար ծախսուած.

Ի դիմաց Միութեան պը- սակ մը Զունդ Ապետի ֆր. ս. դազաղին. 75.—

Կիպրոսի հայ որբանո- ցին նպաստ 500.—

Փարիզի մէջ կարօտ հայ ուսանողի մը 30.—

Երկու պանդուխտ հա- յերու ի հայրենիս վերա- դարձին 260.—

Վիլհելմստորֆի վար- ժարանին մէջ հիւրանկալ- ուած հայ որբերուն պի- տոյից համար՝ Տնօրէն Տ. Յիւրըրի տրամադրու- թեաններքեւ դրուած 474.95

1359.95

Զունդ Ապետի ձե- աւար ծախսուած 9567.15

Համագումար 10927.10

Ստորագրեալը անգամ մը եւս իրենց խորին շնորհակալիքը յայտ- նելով յարգ. նուիրատուներուն, ու- բոնք լեցուն վստահութեամբ Հ. Կ. Միութեանը պատուեցին ու քաջալերեցին, այս անգամ հրա- պարակաւ կը ծանուցանեն, որ ի- բենք՝ Զունդ Ապետի մահէն ա- միս մը յետոյ՝ պաշտօնավարելէ իսպառ դադրած են, և հետեւա- պէս, այդ թուականէն ի վեր լու- ծուած է Հ. Կ. Միութիւնը:

Նախկին ատենապետ

Միւնա Չերազ

Նախկին ատենադպիր

Յ. Թ. Գայայեան

Նախկին հաշուակալ

Մ. Գալիակիան

23 մարտ 1899

ԵԳԻՊՏԱՅԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

(Շար. մեր նախորդ քիշեմ)

Ջանքեր վաւերի սովորոց օգտին.
— Ազգ. ընթ.ի վարչութեան դիրք.
— Հանգանակութիւն. — Պէնիտան

Յայտարարութեան քիչ առաջ
վասպուրականցիներէն տեղի գործիչ
մասը լսեց թէ «Պէնիտան խումբը
պիտի ներկայացնէ Արշակ Բը
վանի սովիւրց առումով, լայց
այնպէս հասոյթին 100-էն 25
միայն պիտի յատկացնէ վանի սո-
վեաներին,» Ոչ ոք իրաւունք
տուեց Պէնիտան խմբին, այդ տե-

Ներս մանեղով իր շնորհաւ որութիւն
ներք մատոյց Տիկին Վերդինէի եւ Օ
բորդ շրանոյշին: Մեծ եղաւ երկու
քին ալ ուրախութիւնը երբ զինք
տեսան անտովոր ուշանացումէ մը ետ
քը. յարգէնեաւ Վաշնաւում ուրիշ ասան
ներք յոտ կանոնիւն կը կատարէր ի

Հայ հասարակութեան և իրենց
խղճի առաջ արդարանալու համար

«Յովհաննէս աղան ո՞ւր է, հարցու.

Չը մոռանանք քանի մը խօսք
եւս ասել տեղս նոր հրատարակ
ուած փիլնիկ կիսամսեայ հանգ
սի մասին : Սոյն ապրիլ 1էն ըս
կաւեցաւ հրատարակուել . վերջա
պէս Եգիպտոսն էլ թերթ մը ու
նեցաւ : Հանգիսի Ալին երկու հա
մարնեքը այնչափ հաստք չկե
նեքընչեր թէ պիտի կարողանա
լինել «տնկալս խմբագրութիւն մը
գերծ անձնական փոքրութիւններ
և կուսակցական կիրքերէ ու ծաղ
րելի ընդհարումներէ , անաչառ
օննադատի տօքով , ոչ թէ աղան

— Ընդգործինակութիան հոգը ես վրա
կառնեմ Դ. Վահրամ, որպէսզի գործ

Եւ սակայն Պ. Պ. Խմբագիր
ներ, հրապարակագիրներ, զրոշ
ներ, մրողներ ձեզ հմ ասում
դ՛ուք որ ասպարեզ կը գաք գոր-
ծելու յօյուտ հանրային շահերին
դուք որ հասարակութեանց «հը-
րիդէն սինէր» լինելու կը ձգտիք
ձեր նշանաբանը վիզը ծուած նիւ-
թին խնկարկելն, նիւթեղէն պաշ-
տեղն չի պիտի լինի, հապա՛ մա-
քուք ու որոշ սկզբունքով պաշտե-
ռ պաշտել սոսկ աննիւթը վեհ ու
վսեմ իդէալը :

Այս քաղաքիս եկեղեցական խնդրի
տոթիւ քահանային ղէմ եղած վան
կատները մասամբ արդարացի են ե
մասամբ ալ խիւրիմացութեան հետե
ւանքս Բուն շարժառիթը այս ամն
խորտակեանց վանդառնեցող քաղաք

Ոստակցող թիւերն զրեթէ կիսատ մնա-
որովհետեւ քաղաքին մեծահասութեան
րէ երկու աղջիկի այցելու թիւան եկա-
րիւնց մտերիմ բարեկամուհին հզո-
Հրանդիշին: Նախապէս այս երկուս կոյ-
սերը Հրանդիշէն իմանալով որ Վահրա-

ձախապէս զրամի րացակայութիւնն է։ Յայտնի է թէ առանց քաղաքացեացութեան 50-60 ֆրանքի աշակցութեան (ինչ որ յուսալի է թէ մօտ ժամանակէն ձեռք կը բերուի) տեղւոյս փոքրաթիւ եւ աղքատիկ գաղթականութիւնը չէ կարող առանձին ապրեցնել քաղաք մը։ Իսկ զառնայով քահանային պէտք է յիշել թէ նա բաւական ծանօթ աէր պապաներէն է, անոր անցեալի պատմութիւնները նորոգելու մէջ իրական օգուտ մը չեմ տեսներ, բայց կը ցաւիմ որ ներկայի մէջ ալ գոնէ չէ գիտցած զգուշանալ այն անասորթ միջակերէն որոնք տեղի տըին այս խռովութեանց եւ խորհեցուցիլն ապագայ ծուխերուն էն եռանդոտները, Գէթի իր շահուն խաբէրը, տէր հայրը պարտաւոր էր ինքզինքը ճանչցունել աւելի իմաստուն եւ քաղաքագէտ իր ոչխարներուն, քան թէ մէկէն ի մէկ ներկայանար իբրեւ պառակտիչ եւ խռովարար։ «Բաժանեալ զի տիրացեալը իրեն սկզբունք ընտրելով, Բոհակապէս մենք կը հաւատար թէ աղքատաց քահանայ մը իր ապրուստին ապահովութիւնը իր ծուխերուն համեմատութեանը մէջ միայն փոխուելու է եւ չա՛ր ձախորդ ճամբայ մը ընտրած կ'ըլլայ երբ նա իր անասնձ կրթիւնը մղուած մէկին դէմ դառ կը բռնայ միւսին դէմ կոխ, եւ բանադրանքի ձեռք եկեղեցեայ բեմէն անոր ասոր հասցէին նշովք կը կարգայ ու կը պատուիրէ իր հօտին թքնել զինքը չուզողներուն երեսին, «անոնք հայ չեն» եւ այլն արտառոց խօսքերով, այն ատեն անհամբար խռովեան եւ եղբայրատեսցութեան ախուր օրինակը անձամբ սուշած կ'ըլլայ այն հօտին որուն հոգեւոր հովիւ կամ միտիմարիչը ըլլալու ա՛նքան վառ փափաղ մը ունենալ կը թուի։ Փահանջական պարտքը եւ կոչումը արդեօք իրմէն ա՛յս կը պահանջեն, չեմ կարծեր։

Կ'իմանամ թէ այս կիրակի պիտի պատուարգէ, բայց մեր տէր-պապան արդեօք չը յիշէր Ս. Կառլոսին յեւ տաղայ պարբերութիւնը «գնա՛՛ նախ հաշտուէ՛ ընկերոջդ հետ եւ ապա զոհդ սեղանին մօտեցուր»։

Փահանջն ինք պարտի, իրեւ կրօնի պաշտօնեայ միզի քարոզել եւ լուսարանել այս բարոյական վեհ սկզբունքները, բայց ի՞նչ լսել, մի այնպիսի

ժամանակի հասած ենք ուր հասարակ ժողովուրդին կիշնայ պարտք իր քահանաներուն քահանայութիւն եւ վարդապետներուն վարդապետութիւն սովորեցնել։

ԱՐԻՍ ԳՈՒՐԳԻԹԵԱՆ

ԼՐԱՔԱՂ

—)(—

Այս շաբաթ մեզ հասած Խուսական թերթերը Զատիկ առթիւ շնորհաւորական այցելութեանց մանրամասն նկարագրութիւններով իրենց սրնակները լեցուցած են։ Դեռ պահանջատեղ թարգմանները հասարակութեանց կրօնական պետները և նախարարական պաշտօնեաները այցելած են Ազգ. Պատրիարքարան։ Տ. Օրմանեան պատշաճ եղանակաւ ամենը ընդունած ու անոնց քմայ համեմատ վարուած և զանոնք հիւրասիրած է։

Ազգ. վարչական ժողովներու անգամոց և այլ պաշտօնական մարմնոց այցելութիւնները ԲՇ. օր ընդունեց Պատրիարքը։ Այդ առթիւ ժողովականաց և Օրմանեանի կողմէ արտասանուած ճառերը շատ ուշագրտւ էին։ ասոնք հանդիսաւորապէս խոստովանեցան թէ ուղղալին եկեղեցական եւ վարչական խնդիրներու վիճակին վրայ զգալի փոփոխութիւն մը չէ եղած։ Օրմանեան յարեց «առկա մնացած գործերուն համար չինք դադրի դիմել ուր որ անկ է և Օգոստոսի առ վեհապետին ծանօթ բարեացակամ հովանին գրուական է որ ժամանակի ընթացքով կարենորն ի գործ պիտի դրուի»։ Խեղճ մարդ, իր պաշտօնավարութեան ամրութիւնը խոստովանած ատեն դեռ կը շարունակէ ժողովուրդին նաւնի ըսել անորոշ ժամանակի համար։

—Վանէ կը գրեն. «ցորենի

տեղային չափը 65-70 է. ցորենի առատ ներածում մը կը յուսացուի մօտեւր Ատիլճաւազէ, Անթապէ և Թուրքիայէ, ուր կը սուր թէ բաւական առատ կը գտնուի։ Երջաւայ գիւղերէն ու գաւառներէն քաղաք եկող աղքատաց թիւը կաւելնայ, քանի որ նոր բերքերուն ժամանակ կայ դեռ և հին բերքէն բոն չունին»։

—Ռուսահայ Պ. Ճանչեանց 3000 ռաբլ. եւս զրկած է Պատրիարքարան վեցերորդ սրբանոց մը բանայում։

—Բիւզանդիոն կը գրէ. «Առաջիկայ շաբթուան մէջ, Ազգ. վարչութեան ժողովներն ու խորհուրդները պիտի վերսկսին իրենց պաշտօն Զատիկական դադարէն ետքը և պիտի շարունակեն ըստ սովորութեան, ինչպէս որ Պատրիարք հայրը արդէն իմացուցած էր Զատիկական ճառին մէջ»։

—Եղիսիայէ խորէն եպիսկ. Սը. խիթարեան իր տկարութիւնը դարմանել տալու համար Պոլիս գալու արտօնութիւն ինքրած է Պատրիարքէն։ Ուրֆայի կրկնակ միւս կողմէ արտօններուն այդ աղանատես աւելարդ վկան, այո՛, թող դայ Պոլիս և իր բերանով Օրմանեանի պատմէ պաշտօնական կոտորածներու մանրամասնութիւնները, որոնցմով թերեւս փոքր ինչ համոզուի Օրմանեան թէ ոչ թուրք կառավարութիւնը և ոչ իր վեհապետը մազի չափ արամադրութիւն չունին Հայոց վիճակը բարելաւելու, այլ ընդհակառակը...

—Ս'եղ կը տեղեկացնեն թէ տասնի չափ կամախցի աղգայիններ հայրենիքէն Ռուսանիա գալու համար ճամբայ ելած ու Երիզաէն կանոնաւոր անցագրեր առած ըլլալով հանդերձ չեն յաջողած Ռուսանիա մտնել։ Այդ խնդր հայերը խիթարեան խորհուրդը ռուսական շոգեհաւով կալաց հասած են.

բայց տեղւոյն ռուսէն ոստիկանութիւնը զանոնք 30 ժամ նստածատուցի տախտակամածին վրայ սպասեցնելէ վերջ երկրէն դուրս հանած է։

Ռուսանիոյ մէջ կամախցի աղգայինոց զլխաւոր զբաղումն է սըրճագործութիւն. այսինքն բոլոր Ռուսիաներուն յայտնի է թէ անոնք միշտ համեստ և պատուաւոր խանութպաններ եղած են։ Եւ երբ կանոնաւոր անցագրերն իրով կը ներկայանան ի՞նչ տեսակ օրէնքի ու խղճի վրայ հիմնուելով ռուսէն կառավարութիւնը կարգիլէ անոնց մուտքը։ Այնպէս ինչպէս հայապետաց քաղաքականութիւնը քննադատող Ռուսանիոյ նոր կառավարութիւնը մեղակամամբ իր նախադրիւնային ընթացքը արդեօք պիտի շարունակէ։ Այն ատեն ուր կը մնայ Պ. Թուրք Եւրանէսքուի խորհրդարանին մէջ արտասանած հայապաշտպան հարցադրումին արժէքը։ Պ. Թ. Եւրանէսքու, որ այժմ նախարար է, այսչափ շուտ մոռցա՞ւ դեռ քանի մը շաբաթ առաջ իր պաշտպանած ըսկզբունքները։

Ռուսէն ազգին, որ իր Հունգարահայտակցաց աղապատութեանը կը ձգտի, կը վայել որ այսչափ անկարեկիր և անգութ գտնուի դէպի Հայերը, որք բարբարոս թուրք կառավարութեան լուծին տակ իրենց ընտանիքը ապրեցնելու միջոցներէ զրկուած կուգան աղուտ Ռուսանիոյ հողին վրայ պաշտով գտնել և իրենց քրտնալոր տախտակաց փոխարէն չոր հացադին մը ճարել Հայաստանի մէջ հեծող իրենց զժբողգ ընտանիքին համար։

Քրիստոնէական և մարդասիրական ուղիւ զգացմանց տեսակէտով Ռուսանիոյ դեռ պիտի շարունակէ այդչափ գաճաճ մնալ։

ներսն էր, առաջ չը համարձակեցաւ սրահը մանել, բայց տիկին վերադնէի եւ Հրանդի պնդումներուն վրայ ըստպրկեցան ներս մտնելու ու ձեռք թօթեղէ ետք նստան։

«Առաջ եկէ՛ք դաւակնեալ, ըսաւ անոնց տանտիրէինը նկատելով որ սրահին աշակերտին անկիւնը բազմեցան։ Աղջկիները շարժելու նման ճիգ մը ըրին եւ շարունակեցին մնալ տեղերին. Հրանդի ալ իրեց մօտ էր։

Վահրամ ակնարկ մը նետեց անոնց վրայ եւ աստաւ որ հայկական գողարիկ տիպի կը ներկայացնեն։ Մեծին անունն էր Եւսէյան իսկ փոքրինը Փառանձեմ։ Եւսէյան տարեկից էր Հրանդի չին, զէմքով բաւական կը նմանէր Հրանդիին սա տարբերութեամբ որ մորթը աւելի ապրտակ էր եւ այտերուն կարմիրը նմանապէս քիչ մը աւելի զօն բաւոր. ինքը հանգուցեալ Վահան աղայի աղջկին էր, ունէր եղբայր մը Մինաս աղան որ երեսնամեայ քաղաքին հայ մեծաւարտ սաներէն ըլլալով վաշխառութեամբ կը զբաղէր. Եւսէյան 88ին թողած էր տեղին աղային վարժարանը։ Փոռանձեմ տասնիկեր տարեկան էր և զեռ վարժարան կը

յաճախէր. յաճախ կուգար մանաւանդ Հրանդի մօտ ուսումի մէջ սնկէ օգտուելու համար։

«Փոռանձեմ, ըսաւ տիկինը, քանի օր է մոռցած կերեւոյս մեր Հրանդիը ասով գրեթէ ամէն օր կուգայիր և հետը կարողա՞յ գրօնելով ժամանակ կանցնէիր. չէք գիտեր որ գաւակս միշտակ է սուշը. կը փափագիմ որ ամեն օր գաք եւ անմեղ ժամանցով զուարճանաք»։

—Այդ մասին ինձիմ ներողութիւն խնդրեց. պատասխանեց Հրանդի։ Փանի մը պատճառներ ունեցիր է որոնց մասին չուզեց բացատրութիւն տալ։ Ասկէ ետքը յոյս ունիմ որ չը պիտի մոռնայ դիմ»։

Փոռանձեմ կարմրեցաւ տիկնոջ եւ Հրանդի խօսքէն ետք. դիմին էր հասկնալ իր Հրանդիին հետ ունեցած ընկերական յարաբերութիւնները մասնակաւորապէս իրկուելու պատճառը. Հրանդիին երկտասարգի մը, ան ալ Վահրամի պէս քանի մը լեզուներ գիտցող, գրող կարողացող մը դաս առնելը քանի մը ընտանիքներու աչքին փուշ եղած էր. այս պատճառաւ Փոռանձեմ զբախտ մայրը եւ հայրը իրենց աղջկան

յարաբերութիւնները շարունակել չըրանդիին հետ արգիլած էին. բայց ընկերապէս եւ ազնիւ Փոռանձեմը չը կրնալով իր ընկերակցին կամքէ անկախ պատճառաւ զրկուելուն, ինչպէս անսուղեցաւ իրենցիկ օրը փութացած էր Յովհաննէս աղայի տունը։

Չը մոռնա՞ւք սա ալ ըսելու որ Եւսէյան տեսնելէն ներս մտած ասին Վահրամը հոն տեսնելով, աչքի զարնուելու աստիճան ներքին յագում մը զգաց վայրկեան մը այնպէս զգաց որ ծունդերը կը կքէին. ինքզինքը բռնելով նստաւ աթոռին վրայ որքան ասին որ Հրանդիին ուսուցիչը հոն էր ասանց բաւ մը արտասանելու լուռ ու մունջ կեցաւ։

Պարզ ամբողջութեան մը արդիւնք էր Շուշանի աղ վիճակի փոփոխութիւնը. կերեւայ թէ շատ լուռած Վահրամի անունը հնչող հնչած էր իր ականջին եւ թէ եւ հազիւ քանի մը անգամներ տեսած զայն, համակրութիւն մը ունեցած էր անոր մասին որ չուտով զժբախտ սիրոյ փոխուած էր, զժբախտ սիրոյ կրկնք որովհետեւ առիթ եւ համարձակութիւն չունէր իր զգացածը Վահրամին ալ զգալի ընե-

լու։

Վահրամ պահ մը ետք հրաժեշտ առաւ ներկաներէն եւ երբ կարգը եկաւ Եւսէյանին ուշադրութիւն չըբաւ որ խեղճ աղջկան ձեռքը պաղ յարմարով մը ողողուած էր եւ կը զոգար։

Օրը կը տարածամէջ. Վահրամ քիչ մը սփոփուած ասին զարձաւ այս անգամ երեկոյի սեղանին մասնակցեցաւ. Տիկին Հովսիփիմէ եւ հայրը ուրախութեամբ նկատեցին իրենց զաւակին վիճակը որ առաւօտինին վրայ զգալի տարբերութիւն մը կը նշանակէր։

Քաղաքին մէջ լսուող ուրախութեան ձայները հետզհետէ ծանրացող գիշերին հետ զաղրիլ սկսան, միայն ցուրտը եւ յարածուն հովը իրենց կատաղի գոլութիւնը կը պահեն. փախտան ձիւնը կը թափի աւելի խոշոր փերթերով։

Շ. Կալմասարական

(Եւրոնականի)

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ԻՆԹԵՐՆԱԿԱԼ

Պուրազար կիւնիւ Պուրկարիւս. նըն հէր գազարընտա մէպուս ինթիսապարը ինքա օլընտը. վիւքէլա ըէյիսի Ս. կրէքօֆըն ըէսմէն վէ լիսանէն իւն իթմիշ օլտըղը իւզըն, ինթիսապար պու տէֆա զայէթ սէրպէսթ վէ սիւ քիւնէթլէ ինքա օլընտըլար:

Բէսմի թէլէկրաֆարլէ ալընան մալիմաթլարա պինանէն, ինթիսապարըն սէմէրէսի պէր վէճհի աթի տիր:

- 84 Բատալափիսթ (հիւքիմէթ 20 Սթանպուլօֆիսթ) բարթիւէրի
- 19 Գարափէլօֆիսթ (տիմօլրատ)
- 18 Զանքօֆիսթ
- 5 սօսիալիսթ
- 5 Գօնսէրփաթօր

151 մէպուս ինթիսապ օլընտը տըր վէ 18 մէպուս տախի ինթիսապ օլընտը:

Իշպու նօմէրօլարտան անլաշըտըղը իւզըն, հիւքիմէթ թա նաֆտարլարը տիկէր ֆըրգալարըն մէճմուկին իքի միսլինի թէճա. վիւզ իթմիշ տիր: Պուրտան մաա. տա Ս. Բատալափ Սթանպուլօ. ֆիսթիւէրտէն ալընապ եալընըզ գալըր իսէ թէքարը եքսէրիյէթ քէնտի թարաֆընտա տըր: Պինա. էն ալէյհ պու ինթիսապաթտա էն պէօյիք ֆիթուհաթ Բատալա. վօֆիսթիւէրտէ գալըն տըր:

ԻԹԱԼԻԱ ՎԷ ԶԻՆ

Իթալիանըն Զինտէն պիր բար. չա գարմագ իշիւն չալընտը պօ. չա կիթտի. վէ պու սէպէպլէ վիւ. քէլա իսթիֆասընը վէրմէկէ մէճ. պուր օլտը: Պիր գաչ սէնէ էվլէլ իթալիանըն հապէսիսթանտա մաղ. լուպ օլմաըն ագէպինտէ Բիրսպի գապինէսի տախի մէվգըսընը զայպ իթմիշ իտի: Շիտի եինէ վիւքէ. լա ըէյիսի ժէնէրալ Բէլլու մէճի. սի մէպուսանտա սօն պիր նութգ սէօյլէյուպ տէմիշ տիր: «Սարը Տէնիլտէ եօլլամըն օլտըղընըզ հարպ վաբօրլարընը կէրի չաղըրմագ իս. թէմէյիզ, զիրա վաթանըն հասի. յէթինէ թօգանմըն օլտըրըզ. տա. հա էյիսի իսթիֆա իթմէմիզի էն մինասիպ աաա իթտիք:»

ՄԻԻԹԵՆԷՎ ՎԻՅԷ

Իրէքտէ սըրպ գօնսօլտըն թէր. ճիւմանը պիր թիւրք տաքէրինտէն աղըրճա եարէլէնմիշ տիր: Սթան. պօլտաքի սըրպ էյիսի Պէլկրատ. տան ալտըղը թալիմաթ իւզըն Պապը Ալիտէն թարպիյէ թալէպ իթմիշ տիր:

—Սթանպուլտաքի Բուս էյիսի Ս. Զինօվիէֆ էլիէվմ Բէթէրա:

պուրկտա պուլընթօր: —Ս. Ամէրիգանըն Սպանիա իլէ օլան մուհարէպէսինէ վէ Ֆի. լիւրին աաալարըն իսթիլա սւ զապ թը իշիւն մայիս 1 է գաաաոր 300 միլիոն տոլար մէսարիֆի օլմըն տըր:

—Ամէմիսթանըն Սարպատական վիւլայէթինի 70 սէնէ միւտտէթլէ քիրայա ալմագ իշիւն պիր Բուս շիրքէթի չալընտըգաա օլտըղը կի. պի, թէհրանտաքի Բուս էյիսի տալի մէվքիւր շիրքէթին թալէ. պինէ գուվլէթ վէրմէքտէ օլտըղը. նը Ֆրանկօ. ցայր. հաղմըն տըր: մէվքիւր վիւլայէթտէ պազըր մա. տէնի չօգ օլտըղընտան րուսլար մաաալէր պուլուպ իշիւնտէքէլէր իմիշ:

Պուրտան մաաաա Բուսիա Ամէ. միսթանտա թէհրանա գաաաոր չը. մէնտըքէր եարմագ իշիւն վէ սա. յիր պէհանէլէրլէ իմթիյալար էլ. տէ իթմէկէ չալընտըգաա տըր: Ինկիլիզլէր Բուսլարըն պու մու. մէլաթընա գըսգանճըրլէ պազը. յօրլար:

—Գորէսք. Բօլիքիք ապրիլ 25 թարիխէ հաղմըն տըր:

«Էրմէնիսթան սինօրը իւզէրին. տէ Բուս աաքէրլէրին թէճէմիւ. օլմաաընտան տօլայը թիւրք հիւ. քիւմէթի բէք րահաթաըլ տըր: էկէր թիւրքիա Բուս թաղմինա. թընըն թէլիսիսթտա գալմըն օ. լան պօրճընը եաղընտա էօտէմէ. յէճէք օլտը իսէ Բուսիանըն օլ սէպէպլէ էրմէնիսթանը իսթիլա իտէճէկինտէն գօրգուլմագաա տըր:»

—Բուսիանըն պազը էյալէթլէ. րինտէ հիւքիմէթըմա օլան գըթ. լըգաաան մուգաաըրպ օլան միլիոն. լարճա էհալիյէ իմտոաա հէթիշ. մէք մագսէտի իլէ մէմալիքին հէր թարաֆընտա իսնէ տէֆիէրի քիւշաա օլընտը օլտըղը կիպի: Օտէսա վալիսինին զէվէսի գօն. թէս Շիւփուլօֆ վէ կարմիր խաչ շիրքէթինին ըէյիսէսի գօնթէս Գաքնիսթ էվտէն էվէ կէլուպ իա. նէ թօլտաագաա տըրլար: Օտէ. սաաա իւշ կիւն զարֆընտա 20 պին րուպլի թէճէմիւ իթմիշլէր տիր: քէլա պիր օտէսա կաղէթա. սը 14000 րուպլի թօլարմըն տըր:

Վօլա վիւլայէթլէրինտէ գահէթ. զաաէկէանըն հալի իսթիսիպ տէ. րէճէյէ կէլմիշ տիր: Պու սօն կիւնիլէրէ գաաաը գըթլըզ օլտըղը. նը ալէնէն պիլտիլմէք իսթէնիլ. մէլ իտի: ֆաաաթ շիմտի սէֆա. լէթ ուճ տէրէճէյէ կիւմիշ օլտը. զընտան ումուլմըն մուալէնէթինէ միւրաճաաթ օլընտագաա տըր: գըթլըզ սէպէպի իլէ տէհէթլի խաաթաղըզար տալի կիւն կիւնէ աթթմըն տըր: Բուսիանըն պէօ. յիւք շէհրէլէրինտէ իսնէ թէճէմ. միւ իտէնիլէր էքսէրի գաաաըլար տըր:

—Ս. Ամէրիգանըն Գիրքափիլ շէհրի ճիւլարընտա խօրթուս (սիք.

լօն) տէնիլին շիտտէթլի րիւշկեար գուհուր իտէրէք շէհրին պիր թա. րաֆընը պիւթիւն խարապ իթմիշ տիր: 100 քիշի էօլմիւշ վէ 4-500 քիշի հարէլէնմիշ, քէլա ճիւլար գաաապալարտա վէ քէօլլէրտէ բէք չօգ թէլէֆիյաթ վուգու պուլմըն տըր:

—Շուէտ հիւքիմէթի տալի պէօյիք տէվլէթլէրէ պաաարագ գուվլէի հարպիյէսինի աթթըր. մայա գաաար վէրմիլ տիր վէ պու մագսէտէ վաբօրլար հաաաղըմագ իշիւն ֆէիգէյաաա սուրէթտէ պիւտճէսինի աթթըրմըն տըր:

—Ճարմիա տէվլէթի Զին մէ. մալիքինտէն պիր մըգաաընը տիր. կէր էվրօրա տէվլէթլէրի կիպի քիրայա ալմագ իսթէյօր, ֆաաաթ Ճարմիանըն իսթէթիլի մահէլ խալի օլմալուպ օրալարտա քէօյ. լէր վէ ճէսիմ մէվարըզլար վար ըմըն: պու սէպէպլէ Զինիլէրին թաաաապը մէվհէպիյէլէրինէ թօ. գանաճաղընտան իքի տէվլէթ պէնինտէ եհնիտէն պիր միւնաղա աշըլաճաղը գանն օլընթօր:

—Ֆիլիպինիլէր էլան թալէպլէ. րինտէ ըսրար իթմէքտէ տիրլէր. պիր միւտտէթ իշիւն միւթալէքէ իսթէյօրլար, աքսի հալտէ սիւհաշը էլտէն պըրագաաաաաղըզ տէյօր. լար: ժէնէրալ Օթիս տալի «Ա. կինալտօնըն օրտուսը թէպլիմի սի. լահ իթմէքիլին միւթալէքէ միւթին տէկիլ» տէյօր: Ամիւրի. գաաաան կիթմիշ օլտն սուհ զօմի. սիօնը հէր իքի թարաֆը գաաաըր. մայա չալընտագաա տըր: մուհա. րէպէ էլան տէվաթ իտիյօր:

—Սիւթէվէֆա Բրէնսէս Սա. րիա Լուիզա հաղըթլէրինին բէ. տէրի ալէյիլէն Ֆէլա. Բրէնս Ֆէր. տինանտ հաղըթլէրի տալա աշ. մըն օլտըղընա տալի էվրօրա կա. զէթալարըն հաղտըզլարը հալա. տիս հալաաա չըգաը. մէվքիւր կաղէթալարըն պէյաննա կէօրէ, կէօնա Բրէնս Ֆէրալինանտ զէվ. ճէսինին հիսսէսինի գալըն բէտէ. րինտէն թալէպ իթմիշ իստէն, իգաթիվաճ գօնթուրթընա մուգա. յիր օլտարագ Բրէնս Պօրիսին Օր. թօգօքս օլմաաընը պէհանէ իտէ. րէք գալըն բէտէրի Բրէնսէսին հիսսէսինի վէրմէք իսթէմէլ իմիշ:

ՍԹԱԹՍԹԻԿ

1898տէ թանգիմ օլընտն ոթա. թաթիգէ պինտէն Լօնարա էհալի. սինին մըգաաըրը 4,484,717 քիշի. յէ պալիլ օլմըն տըր: կէչէն սէնէ 1000 տէ 30 տօղան վէ 1000 տէ 17 էօլէն հէսապ օլընմըն տըր:

—Տիւննո իւզէրինտէ պուլընան թապիպլէրի մըգաաըրը պէրվէճի աթի հիսապ օլընմըն տըր:

Միւթթէմէտի Ամէրիգաաա	75000
Ֆրանսաաա	34000
Ալմանիա վէ Աւստրիաաա	38000
Ինկիլթէրաաա վէ միւս. թէմիլգաթաա	40000

Իթալիաաա	15000
Սպանիաաա վէ սալիլէտէ	8000
Մէճմուի 207000 տօքթօր թա. պիպլէր:	

Վառնոյի Միթինկի տտենա. գրութիւնը գիւանին (պիւրօ) կող. մէ թէնա մեղ հաղորդուեցաւ, բայց անոր հրատարակութիւնը աւելորդ գաաաքինը քանի որ մեր նախորդ թիւով աղէքն ամփոփած էինք միթինկին բոլոր կարեւոր կէտե. րը:

Այս նպատակով հաաաքուած գրամի գումարը 500 ֆրանգէ ա. ալի է:

Մեծ ՊԱՐԳԵՆ 500,000 Ֆր. ՈՍԿԻ

Սօֆիա քաղաքի Պուկարական իշխանագիտութեան կողմէ վաւե. րացած վիճակահանութեան Բ. շըր. ջանի տոմոսկները կը ծախուին մեր քով:

Օտար երկիրներէ և Պուկար. իոյ ուրիշ քաղաքներէ ըլլալէք յանճարարութիւնք փութով կը ղրկուին:

Դիմել՝ Ս. Թիիթիւնճեւն ԵՒ ԲՆԿ. ՌՈՒՍՃՈՒԳ

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՑԻԱԼ ԲԱՆԱԳԻ

ՊՈՒԼՎԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՆԷՆ ԵՐԱՇԽԱՌԵԱՆ

Ա. ՊԱՐԳԵՆ Է 500,000 Ֆր. ՈՍԿԻ

50,000 տոմսեր հրապարակ հանուած են, որոնց 25,000ը պիտի շահին հետեւեալ կերպով, ներկայ տարւոյ՝

Յունիս 9ին 1,500 թիւեր 92,680 ֆր.

Յունիս 7 1,500 » 135,180 »

Օգոստ. 4-5 2,000 » 241,780 »

Սեպտ. 3-4 » » 309,080 »

» 23-24 » » 363,240 »

Հոկտ. 13-31նոյ. 16,000 » 3,379,040 »

ԳԻՆԵՆ ԵՆ ՈՍԿԻ	Մէկ ութիւրդ.	Մէկ ութիւրդ.	Մէկ ութիւրդ.	Մէկ ութիւրդ.
Կէս	1.25 ֆ.	2.50 ֆ.	3.75 ֆ.	5.00 ֆ.
Միւրդ	10 ֆ.	20 ֆ.	30 ֆ.	40 ֆ.
Միւրդ	16 ֆ.	32 ֆ.	48 ֆ.	64 ֆ.
Միւրդ	20 ֆ.	40 ֆ.	60 ֆ.	80 ֆ.
Միւրդ	24 ֆ.	48 ֆ.	72 ֆ.	96 ֆ.
Միւրդ	28 ֆ.	56 ֆ.	84 ֆ.	112 ֆ.
Միւրդ	32 ֆ.	64 ֆ.	96 ֆ.	128 ֆ.
Միւրդ	36 ֆ.	72 ֆ.	108 ֆ.	144 ֆ.
Միւրդ	40 ֆ.	80 ֆ.	120 ֆ.	160 ֆ.
Միւրդ	44 ֆ.	88 ֆ.	132 ֆ.	176 ֆ.
Միւրդ	48 ֆ.	96 ֆ.	144 ֆ.	192 ֆ.
Միւրդ	52 ֆ.	104 ֆ.	156 ֆ.	208 ֆ.
Միւրդ	56 ֆ.	112 ֆ.	168 ֆ.	224 ֆ.
Միւրդ	60 ֆ.	120 ֆ.	180 ֆ.	240 ֆ.
Միւրդ	64 ֆ.	128 ֆ.	192 ֆ.	256 ֆ.
Միւրդ	68 ֆ.	136 ֆ.	204 ֆ.	272 ֆ.
Միւրդ	72 ֆ.	144 ֆ.	216 ֆ.	288 ֆ.
Միւրդ	76 ֆ.	152 ֆ.	228 ֆ.	304 ֆ.
Միւրդ	80 ֆ.	160 ֆ.	240 ֆ.	320 ֆ.
Միւրդ	84 ֆ.	168 ֆ.	252 ֆ.	336 ֆ.
Միւրդ	88 ֆ.	176 ֆ.	264 ֆ.	352 ֆ.
Միւրդ	92 ֆ.	184 ֆ.	276 ֆ.	368 ֆ.
Միւրդ	96 ֆ.	192 ֆ.	288 ֆ.	384 ֆ.
Միւրդ	100 ֆ.	200 ֆ.	300 ֆ.	400 ֆ.

Գինիւր. եւ մանրաւան տեղեկութեանց համար պէտք է գիմիլ Սեպտեմբ. Տիւրքիս ՊԱՐԳԵՆ ԲՆԱԳԻ ԳՐԱԽԱՆԻՈՐ ԳՐԱԽԱՆԻՈՐ Մուսալլա, վաճառ. հանուած են: — Երկրպայ քաղաքներէն, եկած յանճարար. րա թիւեր փութով կը կաաաալուին:

Отговорникъ Ю. Н. Пекаревъ
Печатница на Хр. 11. Бойниковъ